

Dynamisch Programmaplan

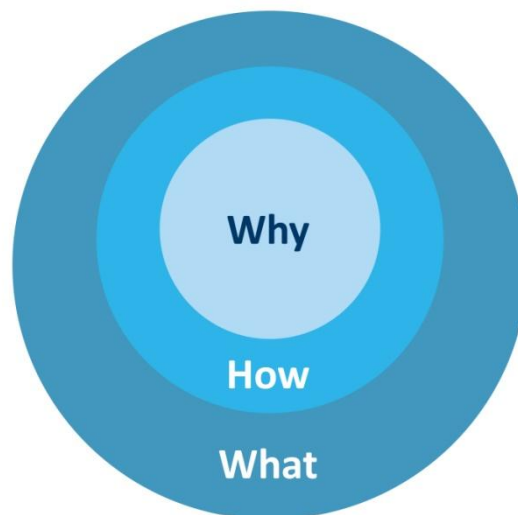
Omgevingswet

2017 / 2018

Programmateam : Jacky Priester, Gertie van de Coevering-Van Herpen, Guido Siemons
Steller : Piet de Nijs
Datum : 19 juni 2017
Versie : D04

Voorwoord

Voor u ligt het 'Dynamisch Programmaplan Omgevingswet 2017/2018' van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). De OMWB wil bij de inwerkingtreding voorbereid zijn op de Omgevingswet, om haar werk goed te kunnen verrichten. Uiteindelijk wil de OMWB ook in het nieuwe wettenstelsel gemeenten en provincie kunnen ondersteunen in het realiseren van een schone, veilige en duurzame leefomgeving. In dit document treft u achtereenvolgens het waarom, hoe en wat¹ van onze voorbereiding op de Omgevingswet. Er wordt gestart met het waarom (hoofdstuk 1), waarom de Omgevingswet en waarom moet een omgevingsdienst zich daarop voorbereiden? Vervolgens wordt ingegaan op het hoe (hoofdstuk 2), de aanpak met subdoelen, de nadruk op samenwerken en 'leren door te doen'. Tot slot wordt ingegaan op het wat (hoofdstuk 3), welke acties en projecten gaan we uitvoeren om ons doel te behalen? Veel leesplezier toegewenst.

The Golden Circle

¹ Simon Sinek gaat met zijn model 'The Golden Circle' (ook wel 'Start with why') uit van drie niveaus waarop organisaties en mensen opereren: wat je doet, hoe je het doet en waarom je het doet. Zijn stelling is dat meestal de derde (waarom-)vraag onderbelicht blijft en daarmee écht succes uitblijft.

Samenvatting

Waarom bereiden we ons voor?

De Omgevingswet heeft gevolgen voor het gehele takenpakket van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). Als de OMWB ook onder het nieuwe Omgevingsstelsel haar eigenaren en opdrachtgevers van dienst wil zijn in het realiseren van een schone, veilige en duurzame leefomgeving, moet op diverse terreinen actie worden ondernomen.

Hoe pakken we het aan?

In de aanloop naar het nieuwe stelsel trekt de OMWB samen op met gemeenten, provincie waterschap en regionale partners om gezamenlijk het nieuwe stelsel te verkennen. De OMWB zet in op drie subdoelen:

1. *Netwerk - aansluiting*. Doel: de OMWB ondersteunt bij omgevingsvraagstukken in de regio en is aangesloten bij kennisnetwerken vanuit (Rijks)overheden.
2. *Cultuur - kennis*. Doel: collega's zijn deskundig en werken volgens de gewenste cultuur om het werk naar tevredenheid van opdrachtgevers uit te kunnen voeren.
3. *Processen - systemen*. Doel: bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet voldoen onze data- en informatiesystemen aan gestelde eisen en kan informatie uitgewisseld worden.

Wat gaan we doen?

In onderstaand overzicht zijn de acties samengevat die in 2017 en 2018 ter voorbereiding op de Omgevingswet worden uitgevoerd.

	2017	2018
Netwerk - aansluiting		
Bestuurlijke en ambtelijke afstemming	Bewustwording	Visie en draagvlak
Pilots gemeenten	Drie lopende pilots	Start zes nieuwe pilots
Werkgroep provinciale werkprocessen	Verkenning 3 OD's	Afstemming 3 OD's
Netwerkbijeenkomsten gemeenten	Bijwonen	Bijwonen
Vormgeving en communicatie	Actief informeren	Successen extern delen
Samenwerkingsverband ministerie I&M	Detachering	n.v.t.
Regionaal netwerk	Geen	4 kwartaalbijeenkomsten
Cultuur - kennis		
Cultuur en competenties	Aandacht in opleidingsplan	Competenties in beeld
Train de trainer	Start na zomervakantie	n.v.t.
Verantwoorde vergunningen	Afronding medio september	n.v.t.
Consultatie en studies	Studie inrichtingbegrip	Nog niet bekend
Impactanalyse	Afronding september	n.v.t.
Externe veiligheid	Specifieke studie	n.v.t.
Bodem	Analyse gevolgen	Afstemming en draagvlak regio
Proces - systeem		
Deelname kennistraject UIVO	Kennisbijeenkomsten	Kennisbijeenkomsten
Pilot ICT 'De Krogten, Breda'	Afronding 2017	Mogelijk vervolgstudie
Verkenning informatietechnologie	Eisen i.r.t. systeemkeuze	Vorbereiding op DSO
Bedrijfsvoering en financieringsmodel	Verkenning gevolgen	Voorsorteren op aanpassingen
SWOT-analyse	Effecten op organisatie	Acties uit analyse uitvoeren

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1	: Waarom?	6
1.1	Aanleidingen tot actie	6
1.1.1	Waarom de Omgevingswet?	6
1.1.2	Waarom de omgevingsdienst?	6
1.1.3	Waarom nu?	6
1.1.4	Waarom een dynamisch plan?	6
1.2	Achtergrond en aanleiding stelselwijziging	7
1.2.1	Een nieuw stelsel	7
1.2.2	Nieuwe instrumenten	7
1.2.3	Een andere cultuur	8
Hoofdstuk 2	: Hoe?	9
2.1	Gericht op drie subdoelen	9
2.2	Samen en gericht op synergie	9
2.3	Stapsgewijs	9
2.4	Olievlek	10
2.5	Financiële onderbouwing	10
Hoofdstuk 3:	Wat?	11
3.1	Netwerk en aansluiting	11
3.1.1	Bestuurlijke bewustwording en samenwerking	11
3.1.2	Pilots	11
3.1.3	Provinciale instrumenten en processen	12
3.1.4	Netwerkbijeenkomsten	12
3.1.5	Vormgeving en communicatie	12
3.1.5	Ondersteuning ministerie I&M	12
3.1.6	Regionaal netwerk	13
3.2	Cultuur en kennis	13
3.2.1	Cultuur en competenties	13
3.2.2	Train de trainer	13
3.2.3	Verantwoorde vergunningen	13
3.2.4	Consultaties en specifieke studie	14
3.2.5	Externe veiligheid	14
3.2.6	Bodem	14
3.3	Processen en systemen	14
3.3.1	Deelname kennistrjecten	14
3.3.2	Pilot Informatie-uitwisseling Bedrijventerrein De Krogten	14
3.3.3	Verkenning informatietechnologie	15
3.3.4	Bedrijfsvoering en financieringsmodel	15
3.3.5	SWOT-analyse	15
Slotwoord		16

Bijlage 1	Financiering.....	17
Bijlage 2	Planning	18
Bijlage 3	Inzet collega's.....	19

Hoofdstuk 1: Waarom?

In dit hoofdstuk is gemotiveerd waarom de stelselwijziging nodig is en waarom actie moet worden ondernomen.

1.1 Aanleidingen tot actie

1.1.1 Waarom de Omgevingswet?

In dit programma zijn de taken omschreven die de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) in 2017 en 2018 uitvoert ter voorbereiding op de aankomende Omgevingswet. De Omgevingswet is bedoeld om de regels die onze leefomgeving ordenen eenvoudig, inzichtelijk en samenhangend maken. Artikel 1.3 van de Omgevingswet geeft een goed beeld van het 'waarom' van de wet. Hierin is vermeld dat de Omgevingswet zich enerzijds richt op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Anderzijds richt de wet zich op het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Er wordt dus gestreefd naar balans tussen het beschermen en benutten van onze fysieke leefomgeving.

1.1.2 Waarom de omgevingsdienst?

De stelselwijziging raakt direct aan de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu. Daardoor heeft de komst van de Omgevingswet effect op het takenpakket van de omgevingsdienst. Als een omgevingsdienst haar opdrachtgevers goed van dienst wil zijn, is het zaak om zich goed voor te bereiden op de wet. Deskundigen moeten worden bijgeschoold, systemen en processen moeten worden ingericht. In het nieuwe stelsel wordt bovendien een andere werkwijze beoogd: meer participatie, samenwerking en eerder in het traject een afweging maken. Gemeenten en provincie bereiden zich voor op het nieuwe stelsel, het is van belang dat de omgevingsdienst de transitie ook maakt.

1.1.3 Waarom nu?

Al laat de invoering van de wet nog op zich wachten, het is zaak nu voor te bereiden, samen met gemeenten en provincie. Taken en rollen verschuiven en er worden nu al proefprojecten uitgevoerd om het nieuwe stelsel te verkennen. Het is zaak nu al gezamenlijk te verkennen, mede omdat het doorvoeren van de gewenste veranderingen veel tijd zal kosten. De inspanningen zijn er primair op gericht om samen met gemeenten en provincie voorbereid te zijn op de Omgevingswet. De stimulering en bewaking van duurzame, veilige en gezonde ontwikkeling van onze regio staat nog steeds centraal, de manier waarop we dit bereiken verandert. De wijzigingen op het gebied van wetgeving, instrumenten en de gewenste cultuur zijn ingrijpend en vergen veel van de OMWB, daarom moeten we nu al verkennen, onderzoeken en veranderen, om uiteindelijk onder het nieuwe Omgevingsstelsel ons werk te kunnen doen.

1.1.4 Waarom een dynamisch plan?

De uiteindelijke totstandkoming van de regelgeving en de voorbereiding van alle actoren in de regio is een dynamisch proces. Aanvullingswetten en uitvoeringsregelingen zijn nog volop in ontwikkeling. Verder kan iedere gemeente kan zelf kiezen hoe en wanneer voorbereidende acties worden uitgevoerd en welke keuzes worden gemaakt. Het is niet mogelijk om het proces nu al tot in detail te voorspellen, wel is het verstandig een gezamenlijke visie uit te spreken en vast te leggen. Daarom werkt de OMWB met een programmatische aanpak; een verzameling van inspanningen (projecten, routines en improvisaties) om meerdere doelen gecoördineerd te bereiken. Het realiseren van hoofddoelen door samenwerking is de kern van de aanpak.

1.2 Achtergrond en aanleiding stelselwijziging

1.2.1 Een nieuw stelsel

Met de nieuwe Omgevingswet wil het kabinet plannen voor ruimtelijke ordening, milieu, water en natuur beter op elkaar afstemmen en meer ruimte bieden aan lokale behoeften en doelstellingen. Het is de grootste wetswijziging sinds de invoering van de Grondwet. Het huidige omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Zie afbeelding 1.1 voor de wetten die opgenomen worden (blauw gekleurd geheel overgenomen, deels gekleurd = deels overgenomen.)

Wet natuurbescherming	onteigeningswet	Wet voorkeursrecht gemeenten	Wet inrichting landelijk gebied
Belemmeringenwet privaatwet	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Gaswet	Wet ammoniak en veehouderij
Crisis- en herstelwet	Wet beheer rijkswaterstaatwerken	Elektriciteitswet 1998	Wet geurhinder en veehouderij
Interimwet stad- en milieubenadering	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	Mijnbouwwet	Woningwet
Ontgrondingenwet	Wet ruimtelijke ordening	Monumentenwet 1988	Wetsvoorstel Wet lokaal spoor
Planwet verkeer en vervoer	Waterwet	Spoorwegwet	Wet luchtvaart
Tracéwet	Wet inzake de luchtverontreiniging	Lokaalspoor- en tramwegenwet	Wet herverdeling wegenbeheer
Spoedwet wegverbreding	Wet milieubeheer	Spoorwet 1875	Wrakkenwet
Waterstaatswet 1900	Wet geluidhinder	Wet bodembescherming	Wegenwet

Afbeelding 1.1 Wetten die geheel of deels opgenomen worden in het nieuwe stelsel

1.2.2 Nieuwe instrumenten

Het kabinet wil het omgevingsrecht makkelijker maken en voegt alle regelingen samen in één Omgevingswet met bijbehorende besluiten en regelingen. Daarnaast krijgen we te maken met nieuwe instrumenten. Wat nu geregeld wordt met vergunningen onder de Omgevingswet zal na de stelselherziening met andere instrumenten geregeld worden. De Omgevingswet kent zes instrumenten, namelijk:

1. de omgevingsvisie;
2. de programma's;
3. de decentrale regels (omgevingsplan, omgevingsvisie en waterschapsverordening);
4. de algemene rijksregels;
5. de omgevingsvergunning en
6. het projectbesluit.

Vooraf de decentrale regels zijn van belang voor een omgevingsdienst, met name omdat we werken voor decentrale overheden en er meer decentrale afwegingsruimte wordt gerealiseerd. Het gemeentelijk Omgevingsplan en de bijbehorende Omgevingsvergunning Omgevingsplanactiviteit (OV OPA) verdienen de bijzondere aandacht. Wat nu met vergunningen geregeld wordt, wordt in het nieuwe stelsel veelal met (complexere) meldingen, Omgevingsvergunning en in het (integrale) gemeentelijke Omgevingsplan geregeld.

Beleidsontwikkeling	Beleidsdoorwerking	Algemene regels	Toestemming
Omgevingsvisie	Omgevingswaarde	Gemeentelijk Omgevingsplan	Omgevingsvergunning
Programma	Instructieregel	Provinciale Omgevingsverordening	Projectbesluit
	Instructie	Waterschapsverordening	
	Beoordelingsregel voor omgevingsvergunning	Rijksregels	

Tabel 1.1 Van visie naar uitvoering: de positionering van de instrumenten t.o.v. elkaar

Regels veranderen en er ontstaat meer decentrale afwegingsruimte. Milieuaspecten moeten vroeg in het proces in een brede, integrale context beschouwd worden. De vakgebieden 'milieu' en 'ruimtelijke ordening' worden grotendeels geïntegreerd. Uitvoering, regelgeving processen en systemen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving veranderen. Er vindt een verschuiving plaats naar meer meldingen en (veel) minder vergunningen. Daarnaast vervalt het begrip 'inrichtingen' grotendeels² en zal er meer met open normen gewerkt worden. Per vergunning of melding zal wel meer inspanning nodig zijn, mede omdat integraal en gebiedsgericht geadviseerd moet worden.

Afbeelding 1.2 Van open naar gesloten normen, van vergunning naar melding

1.2.3 Een andere cultuur

Naast de wet, besluiten en regelingen en de instrumenten moet ook de cultuur veranderen, de houding bij het beoordelen van initiatieven wordt 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij'. De OMWB heeft een impactanalyse³ uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt het er op neer dat de Omgevingswet effect heeft op het gehele werkpakket, wat de cultuurverandering betreft, worden de volgende termen veel gebruikt:

- Integraal denken en handelen met alle thema's, partijen en niveaus, gericht op een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving;
- van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits';
- van 'behandelend ambtenaar' naar 'handelend ambtenaar';
- omgevingsbewust handelen;
- overheidsparticipatie;
- vertrouwen geven én krijgen.

Dit betekent onder meer dat het ontwikkelen van adviesvaardigheden, bestuurlijke sensitiviteit en omgevings sensitiviteit ontwikkeld moeten zijn. Ervaring met nieuwe instrumenten en rollen in de praktijk is nodig om te analyseren wat de cultuurverandering verder betekent voor de OMWB.

² Alleen inrichtingen die onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen vallen blijven gelden als 'inrichting', ook IPPC-installaties (Integrated Pollution Prevention and Control) blijven 'installaties' heten en worden dus niet vervangen door 'activiteiten'.

³ Impactanalyse Omgevingswet, OMWB, Marc van der Bilt, april 2016.

Hoofdstuk 2: Hoe?

In dit hoofdstuk is toegelicht op welke manier de OMWB zich voorbereidt op de Omgevingswet, de inzet op drie subdoelen, de nadruk op samenwerking en 'leren door te doen' staan centraal.

2.1 Gericht op drie subdoelen

Omdat we te maken hebben met een complex en organisch proces, dat zich op meerdere terreinen ontwikkelt, wordt gewerkt met een centrale hoofddoelstelling en drie subdoelen. De primaire doelstelling luidt:

De OMWB is bij de inwerkingtreding voorbereid op de Omgevingswet om gemeenten en provincie te ondersteunen in het realiseren van een schone, veilige en duurzame leefomgeving.

Dit vraagt inzet op drie subdoelen:

4. *Netwerk - aansluiting*. Doel: de OMWB ondersteunt bij omgevingsvraagstukken in de regio en is aangesloten bij kennisnetwerken vanuit (Rijks)overheden.
5. *Cultuur - kennis*. Doel: collega's zijn deskundig en werken volgens de gewenste cultuur om het werk naar tevredenheid van opdrachtgevers uit te kunnen voeren.
6. *Processen - systemen*. Doel: bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet voldoen onze data- en informatiesystemen aan gestelde eisen en kan informatie uitgewisseld worden.

2.2 Samen en gericht op synergie

Eén van de doelen van de Omgevingswet is het verbeteren van de samenhang. In horizontale zin is er behoefte aan betere samenhang tussen werkvelden als milieu, RO en water. In verticale zin is er behoefte aan meer samenhang tussen visie, beleid en uitvoering. Omdat verschillende taken bij verschillende (decentrale) organisaties zijn ondergebracht, is een goede regionale samenwerking essentieel voor het slagen van de transitie naar een nieuw Omgevingsstelsel. De verschuivingen van taken en verantwoordelijkheden maakt een goede afstemming vooruitlopend op de Omgevingswet nog belangrijker. De OMWB richt zich daarom vooral op verkenning en voorbereiding samen met gemeenten en provincie. Ook de samenwerking met waterschappen, Veiligheidsregio, GHOR en GGD wordt verkend. Het streven is om synergie te bereiken in de uitvoering van taken. Ook wordt, waar nuttig, samengewerkt met de collega- omgevingsdiensten ODBN en ODZOB.

2.3 Stapsgewijs

Gezien de omvang, complexiteit en planning van de inwerkingtreding en de gewenste cultuurverandering, is het niet mogelijk om alles in één jaar te realiseren. In 2017 ligt de nadruk op het in beeld krijgen van de hoofdlijnen en het uitwerken van gezamenlijke omgevingsvraagstukken met gemeenten en/of provincie. In 2018 ligt de nadruk op het helder krijgen van de nieuwe producten, rollen en taken en bestuurlijke overeenstemming over de rol van de Omgevingsdienst in het nieuwe stelsel. Wanneer het gehele nieuwe stelsel in werking treedt is de OMWB voorbereid en ingericht om met het nieuwe stelsel te werken.

<i>richten</i>	⇨	<i>inrichten</i>	⇨	<i>verrichten</i>
2017		2018		2019
Hoofdlijnen in beeld Gezamenlijke omgevingsvraagstukken Start cultuurverandering 'leren door te doen'		Vertaling transitie in bestaande en nieuwe producten Duidelijkheid over rollen en taken		Kennis op peil Cultuur in de geest van de Ow Processen en systemen inrichten
				2020
				Werken met instrumenten, wetten en regels Werken volgens cultuur Werken met systemen

2.4 Olievlek

Om de kennis en ervaring te verspreiden wordt gewerkt volgens het 'olievlek'-principe. Collega's worden betrokken, maken zich de nieuwe materie eigen en verspreiden zelf vervolgens de kennis en ervaring in de organisatie. Dit vergt tijd en ruimte van collega's om kennis te verspreiden, via projecten, gesprekken, presentaties e.d. Een programmateam stuurt aan, een grotere groep collega's wordt betrokken vanuit projecten en consultaties. Zie bijlage 3 voor de inzet van collega's. Het programmateam overlegt tweewekelijks en draagt zorg voor de afstemming, werkverdeling en informatiedeling binnen de organisatie. Diantha van Wijngaard-ten Raa is opdrachtgever vanuit de directie, Piet de Nijs is opdrachtnemer vanuit de organisatie.

2.5 Financiële onderbouwing

De voorbereiding op de Omgevingswet wordt deels gefinancierd uit specifieke projecten van gemeenten en provincie, de vergoeding vanuit het Programma 'Aan de slag met de Omgevingswet', collectieve taken en Impulsbudget EV. Verder komen de kosten die specifiek betrekking hebben op de eigen bedrijfsvoering en systemen ten laste van overhead- en IT-budget. Zie bijlage 1 voor de financiële onderbouwing en bijlage 2 voor de planning.

Hoofdstuk 3: Wat?

In dit hoofdstuk zijn de concrete acties en projecten benoemd. In de volgende paragrafen is aangegeven welke acties worden uitgevoerd ten aanzien van: netwerk en aansluiting (3.1), cultuur en kennis (3.2) en proces en systeem (3.3).

3.1 Netwerk en aansluiting

Omdat er taken verschuiven is het essentieel dat er aansluiting wordt gezocht bij gemeenten en provincie. De meerwaarde en nieuwe samenwerkingsvormen moeten worden verkend. Het is van belang dat de OMWB aansluit in de haarvaten van gemeentelijke organisaties. Doel: de OMWB ondersteunt bij omgevingsvraagstukken in de regio en is aangesloten bij kennisnetwerken vanuit (Rijks)overheden.

3.1.1 Bestuurlijke bewustwording en samenwerking

Onder de Omgevingswet zal in diverse processen de samenwerking tussen bestuurlijke partners intensiveren zoals bij vergunningverlening, toezicht- en handhaving en de beleid- en planningsprocessen. Hierom wordt het Algemeen Bestuur periodiek geïnformeerd, in 2017 wordt de impact op strategisch niveau besproken, in 2018 wordt een gezamenlijke strategische koers uitgestippeld. Onder meer de verschuiving van bevoegdheden en taken zal aandacht vergen. In het ambtelijk overleg wordt eveneens periodiek afgestemd, met als doel kansen en uitdagingen in de uitvoeringspraktijk tijdig signaleren.

Resultaat: bestuurlijke en ambtelijke afstemming, koersbepaling en draagvlak. Nodig: de bereidheid om samen op te trekken, 50 uur in 2017 en 100 uur in 2018.

3.1.2 Pilots

Er wordt samengewerkt in pilots met gemeenten en het ministerie van I&M, onder meer in het kader van het programma 'Nu al eenvoudig beter'⁴. Onderstaand een overzicht van de pilots in de regio waar de OMWB in 2017 en 2018 in participeert.

Onderwerp	Doel
1.Pilot Omgevingsplan Breda Zuidwest	Verkenning, werken met een Omgevingsplan
2.Pilot Omgevingsplan De Krogten RO/Milieu	Inhoudelijke consequenties bedrijventerrein. o.a. vervallen inrichtingenbegrip
3.Living Lab – locatie Molenschot	Leren werken met de nieuwe wetgeving en het instrument Omgevingsplan
4.Living Lab – locatie Belcrum	Grenzen van wat toegestaan kan worden opzoeken
5.Pilot Omgevingsplan Geertruidenberg	Verkennen nieuw instrument Omgevingsplan voor een bedrijventerrein
6.Pilot Omgevingsvisie Waalwijk	EV en algemene visie milieu en duurzaamheid in een Omgevingsvisie
7.nieuwe tender pilots I	Nader in te vullen na oktober
8.nieuwe tender pilots II	Nader in te vullen na oktober
9.ICT pilot de Krogten	Uitwisseling van informatie tussen gemeente en regionale diensten

Er wordt continu verkend welke gemeenten open staan voor samenwerking in een pilot, samen met de accountmanagers. In oktober starten er nieuwe pilots, het streven is om aan twee nieuwe pilots deel te nemen. Het Living Lab is een samenwerkingsverband met o.a. de gemeenten Tilburg, Gilze-Rijen, Alphen-Chaam en Breda, het Ministerie van Binnenlandse zaken en enkele universiteiten. De mogelijkheden van de nieuwe wetgeving worden verkend, op twee locaties worden concrete pilots gestart: Molenschot en de wijk Belcrum.

⁴ De Omgevingswet wordt ontwikkeld door een interdepartementale programmadirectie 'Eenvoudig Beter'. Onder dit programma valt ook de Crisis- en herstelwet (Chw). Gemeente, provincie en waterschap kunnen middels pilots nu al aan de slag met nieuwe wetgeving en mogelijkheden die dit biedt.

Resultaat: ervaring in negen pilots gedurende de periode 2017/2018, ervaring, kennis en netwerkcontacten. Nodig: de bereidheid vanuit gemeenten om samen op te trekken, 200 uur in 2017 en 300 uur in 2018.

3.1.3 Provinciale instrumenten en processen

Samen met ODBN en ODZOB wordt verkend wat er exact veranderd in samenwerking en werkprocessen tussen omgevingsdiensten en provincie. Er is een samenwerkingsvisie opgesteld door de drie diensten en er wordt een impactanalyse uitgevoerd samen met de ODBN, de ODZOB en de provincie Noord-Brabant.

Resultaat: afstemming met de twee andere Brabantse diensten. Nodig: 200 uur in 2017 en 300 uur in 2018.

3.1.4 Netwerkbijeenkomsten

Op bestaande netwerkbijeenkomsten met onze eigenaren wordt relevante kennis gedeeld. In 2017 wordt ook verkend of er behoefte is aan een structureel regionaal netwerkoverleg over de Omgevingswet. De OMWB wil dit samen met haar eigenaren opzetten. Het bevordert de kennisdeling en helpt de regio aan een goede positie in het nieuwe stelsel, problemen kunnen worden voorkomen, kansen kunnen benut worden. In 2018 wordt ieder kwartaal een netwerkbijeenkomst georganiseerd.

Resultaat: netwerk, draagvlak en regionale kennisdeling. Nodig: 100 uur in 2018.

3.1.5 Vormgeving en communicatie

Het nieuwe stelsel vraagt om een andere cultuur en houding van ambtenaren. We leven in een netwerksamenleving waarbij sociale media een steeds grotere rol vervullen. Dit betekent ook een andere manier van communiceren, in hoeverre dit voor de OMWB en de Omgevingswet bepalend is, wordt in 2017 verkend. Om de opgedane kennis en ervaringen zowel intern (olievlekwerking) als extern te delen is bovendien de inzet van communicatiemiddelen nodig.

Resultaat: kennisdeling, zichtbaarheid werkzaamheden OMWB, bekendheid en draagvlak voor OMWB in het nieuwe Omgevingsstelsel. Nodig: 80 uur in 2017 en 160 uur in 2018, prioriteit aan Omgevingswet-gerelateerde onderwerpen in communicatie.

3.1.5 Ondersteuning ministerie I&M

Er wordt een actieve bijdrage geleverd in het project 'Handvatten voor het Omgevingsplan', middels de detachering van één of meerdere collega's in dit kernteam voor twee dagen per week gedurende 2017. (Zie afbeelding 3.1.) Dit project zorgt voor de zogeheten 'staalkaarten', die gemeenten kunnen gebruiken om Omgevingsplannen op te stellen. Dit is een voor gemeenten erg belangrijk project. Het doel van deelname is tweeledig: (1) zorgen voor inbreng vanuit de milieupraktijk zodat er bruikbare staalkaarten worden opgesteld en (2) kennis en ervaring opdoen die nuttig is voor de OMWB en haar eigenaren.

Resultaat: bruikbare staalkaarten voor het Omgevingsplan, voor de regio en organisatie waardevolle kennis, inzicht in Omgevingsplannen en kennisnetwerk. Nodig: inzet van één medewerker voor twee dagen per week in 2017.

Afbeelding 3.1 De OMWB werkt actief mee aan het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet'.

3.1.6 Regionaal netwerk

Met de GGD en de Veiligheidsregio wordt gezamenlijk opgetrokken. Gezamenlijk wordt gezocht naar overlap in de taakvelden en waar en hoe we elkaar eventueel kunnen versterken. De komende tijd wordt ook de GHOR actiever betrokken.

Resultaat: duidelijkheid in taakvelden en mogelijkheden tot synergie. Nodig: 60 uur in 2017 en 120 uur in 2018, bereidheid tot open verkenning met regionale diensten.

3.2 Cultuur en kennis

Kennis wordt deels opgedaan door de genoemde pilots, maar ook door consultatie van wetgeving, besluiten en regelingen, specifieke studies en analyses en deelname aan een 'Train de trainer' traject. Er wordt ook verkend welke cultuurverandering gemeenten en provincie nu daadwerkelijk wensen van de OMWB, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Doel: collega's zijn deskundig en werken volgens de gewenste cultuur om het werk naar tevredenheid van opdrachtgevers uit te kunnen voeren.

3.2.1 Cultuur en competenties

De cultuurtransitie die de Omgevingswet beoogt wordt ook als 'vliegwiel' gebruikt in andere trajecten. Zo wordt bijvoorbeeld in het Management Development (MD) traject aandacht besteedt aan wat de Omgevingswet van de OMWB vergt. Gezien de integratie van de vakgebieden 'milieu' en 'ruimtelijke ordening' is verdieping nodig op milieuadviesing in ruimtelijke plannen. In 2018 wordt in beeld gebracht welke competenties nodig zijn en wat dit betekent voor het (strategisch) personeelsbeleid. In 2017 en 2018 is het opleidingsplan gericht op de ontwikkeling van de volgende vaardigheden:

1. empatisch adviseren (advieseren met gevoeligheid voor andere factoren, in samenwerking met andere actoren);
2. bestuurlijke sensitiviteit (besef van bestuurlijke belangen, tijdig opschakelen en communiceren);
3. verandering in de praktijk (in pilots leren omgaan met decentrale keuzes, veranderende regels, milieugebruiksruimte en open normen).

Resultaat: een belangrijke aanzet tot cultuurverandering t.a.v. de genoemde drie focuspunten. Nodig: zie opleidingsplan.

3.2.2 Train de trainer

In samenwerking met het Ministerie van I&M en het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' meegewerkt aan het proefproject 'train de trainer'. In dit traject worden (onder de vlag van het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet') mensen uit de praktijk opgeleid om kennis over de Omgevingswet op te doen en te verspreiden binnen hun regio. Het voornemen is om drie collega's deel te laten nemen. Het is een proefproject dat als eerste in de provincie Noord-Brabant wordt uitgezet, deelname is gratis voor personen die geschikt bevonden worden.

Resultaat: drie collega's die de basiskennis van het nieuwe stelsel dermate beheersen dat ze trainingen kunnen verzorgen. Nodig: driemaal 150 uur inzet in 2017.

3.2.3 Verantwoorde vergunningen

In opdracht van de provincie wordt door de drie Brabantse omgevingsdiensten een studie uitgevoerd naar de gevolgen voor vergunningverlening. Naast een rapportage met bevindingen, wordt ook een training gegeven om het kennisniveau van de betrokken collega's op een gelijkwaardig peil te krijgen.

Resultaat: helder beeld over de gevolgen voor vergunningverlening. Nodig: projectbudget.

3.2.4 Consultaties en specifieke studie

Voor de provincie en indien gewenst (en declarabel) voor gemeenten wordt expertise ingezet voor de consultaties van AMvB's en uitvoeringsregelingen die gepubliceerd worden. Studie 'inrichtingen'. Op aangeven van de provincie wordt een onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van het verdwijnen van het begrip 'inrichting'. Dit is een vervolg op de in 2016 uitgevoerde botsproeven 'Van inrichting naar activiteit'.

Resultaat: belangrijke kennis voor de provincie en OMWB, onderbouwing in communicatie/zienswijzen in consultaties. Nodig: 200 uur in 2017 en 300 uur in 2018.

3.2.5 Externe veiligheid

In 2016 is een bijdrage geleverd aan de Omgevingsvisie van de gemeente Waalwijk, vanuit het thema Externe Veiligheid. In 2017 wordt deze kennis, aangevuld met kennis en ervaringen van andere koplopers, gedeeld met gemeenten in de regio, onder meer via netwerkbijeenkomsten.

Resultaat: kennis specifiek voor externe veiligheid. Nodig: 100 uur in 2017 en 150 uur in 2018.

3.2.6 Bodem

In 2017 wordt specifiek aandacht besteed aan de Aanvullingswet Bodem en de gevolgen van de omgevingswet op het vakgebied Bodem. Taken verschuiven, gemeenten nemen de bevoegd gezag-rol van de provincie over, het aantal beschikkingen neemt af en de spoedoperatie (sanering van risicovolle verontreinigingen) loopt in 2020 ten einde. In 2017 worden de gevolgen in beeld gebracht, via onder meer de 'Community of Practice Bodem Brabant' wordt informatie gedeeld met de gemeenten in de regio. In 2018 wordt bepaald hoe en waar de OMWB kan ondersteunen met bodemspecifieke kennis.

Resultaat: kennis en duidelijke taakverdeling. Nodig: 50 uur in 2017 en 100 uur in 2018.

3.3 Processen en systemen

De Omgevingswet heeft effect op de werkprocessen en de systemen van de OMWB. Na de invoering van de Omgevingswet volgt er een Digitaal Stelsel Omgevingsrecht dat een volgende stap in ontwikkeling betekent. In 2017 en 2018 verkent de OMWB de gevolgen voor de bedrijfsvoering, werkprocessen en systemen. Voor de systemen ligt de nadruk op informatie-uitwisseling en geografische informatievoorziening. Doel: bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet voldoen onze data- en informatiesystemen aan gestelde eisen en kan informatie uitgewisseld worden.

3.3.1 Deelname kennistrajecten

Er wordt in 2017 zoveel mogelijk aangesloten bij trajecten als Uitvoering Informatie Voorziening Omgevingswet (UIVO), kennisimpulsen en de Brabantse Omgevingsvisie. In de uitwisseling van informatie via het digitale stelsel Omgevingsrecht is onze data erg belangrijk. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd.

Resultaat: verificatie en duidelijkheid vereisten aan proces en systeem Omgevingswet en DSO. Nodig: 60 uur in 2017 en 120 uur in 2018.

3.3.2 Pilot Informatie-uitwisseling Bedrijventerrein De Krogten

Samen met het ministerie van I&M en de gemeente Breda wordt de digitale uitwisseling van informatie verkend, vooruitlopend op de Omgevingswet. De resultaten worden gedeeld met andere gemeenten en de provincie.

Resultaat: ervaring en beeld nulsituatie uitwisselbaarheid van informatie. Nodig: 60 uur in 2017.

3.3.3 Verkenning informatietechnologie

De drie Brabantse omgevingsdiensten gebruiken verschillende programma's en systemen, in 2017 wordt geïnventariseerd wat dit betekent voor de informatie-uitwisseling onder de Omgevingswet.

Resultaat: dubbels en tegenstrijdigheden op ICT-gebied voorkomen. Nodig: 80 uur in 2017 en 80 uur in 2018.

3.3.4 Bedrijfsvoering en financieringsmodel

De verschuivingen van vergunningverlening naar meer (complexere) meldingen, integrale advisering in Omgevingsplannen en andere vereisten voor toezicht en handhaving hebben ook effect op de financiering en verantwoording van taken. In 2017 wordt verkend wat de verschillen zijn, in 2018 moet er een concreet beeld zijn van de gevolgen voor de uitvoering en bedrijfsvoering. Wat betekent het voor het type werk en voor de uren per taak, verdeeld over basistaken, verzoektaken en collectieve taken.

Resultaat: functionaliteit bedrijfsvoering in het nieuwe stelsel in beeld en duidelijkheid welke aanpassingen noodzakelijk zijn. Nodig: 120 uur in 2017 en 120 uur in 2018.

Afbeelding 3.3 De plan-do-check-act cyclus, informatie-uitwisseling in de cyclus is van belang

3.3.5 SWOT-analyse

Los van de inhoudelijke analyse die met een impactanalyse in beeld wordt gebracht en de effecten op de bedrijfsvoering, worden ook de effecten op de uitvoerende organisatie als geheel geanalyseerd. Er wordt een SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats) uitgevoerd met het volledige MT, inclusief teamleiders en staf, om de gevolgen op het werk van alle teams te definiëren. Het gaat bij een SWOT-analyse niet zozeer over de gedetailleerde inhoud, maar om de consequenties en noodzakelijke strategische keuzes. Er wordt zowel in 2017 als in 2018 een sessie georganiseerd.

Resultaat: primair: duidelijkheid consequenties en noodzakelijke keuzes op hoofdlijnen per team, secundair: draagvlak en 'leren door te doen'. Nodig: 50 uur in 2017, 50 uur in 2018, begeleiding/ondersteuning werkvormen en strategische analyse.

Slotwoord

Dit programmaplan omvat de acties om de OMWB voor te bereiden op de Omgevingswet bij de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel. Mogelijk is enige bijstelling nodig gedurende het proces, de consultatie van wetten en besluiten en de ontwikkelingen in de regio zijn volop gaande. Om de OMWB voor te bereiden op de Omgevingswet zijn acties nodig op de drie onderdelen: netwerk en aansluiting, cultuur en kennis en proces en systeem. De acties worden door verschillende afdelingen en op diverse niveaus uitgevoerd. De acties dienen daarnaast een strategisch belang. Het is essentieel om de eigenaren (gemeenten en provincie) goed van dienst te zijn bij de uitvoering van de Omgevingswet. Wanneer een omgevingsdienst zich onvoldoende voorbereid op de Omgevingswet, zal dit ten koste gaan van de dienstverlening. De acties die uitgevoerd worden ter voorbereiding op de Omgevingswet dragen uiteindelijk bij aan de overkoepelende organisatiedoelstelling:

‘Zichtbaar samenwerken aan een schone, duurzame en veilige leefomgeving’.

Bijlage 1 Financiering

Onderdeel	Typering*	Nodig	Beschikbaar	Tekort	Dekkingsbron
A Netwerk - aansluiting					
1 Pilots gemeenten	P	540	240	-300	Bijdragen gemeenten
2 Werkgroep provinciale werkprocessen	P	300	300	0	provinciale opdracht
3 Bezoek bijeenkomsten ADSMO	R	160	0	-160	verkenning nieuwe wetgeving
4 Netwerkbijeenkomsten gemeenten (2)	P	120	0	-120	verkenning nieuwe wetgeving
5 Vormgeving en communicatie	R	80	0	-80	Communicatiebudget
6 Samenwerkingsverband ministerie I&M	P	0	540	540	Programma 'Aan de slag met de Omgevingswet'
B Cultuur - kennis					
1 Programmateam	R	80		-80	collectieve taken
2 Interne opleiding	R				PM Opleidingsplan
3 Verantwoorde Vergunningen	P	120	120	0	separate opdracht
4 Consultaties	P	0	0	0	op aanvraag, volledig vergoed
5 Studie initiatieven	P	73	73	0	separate opdracht provincie
6 Productontwikkeling en uitraag provincie	P	150	150	0	provinciale opdracht
7 Impactanalyse	P	100	100	0	collectieve taken
8 Externe veiligheid	P	160	160	0	Impulsebudget EV
C Proces - systeem					
1 Deelname kennistraceert UIVO	I	80	80	0	ICT
2 Pilot ICT 'De Kroegten, Breda'	P	120	80	-40	ICT
3 Verkenning systemen	P	80	80	0	opdracht 3OD's
4 Pilot Equalit gemeenten	P	60	60	0	ICT
5 Koppeling Huis op Orde en VTH	R	80	80	0	Huis op Orde
Totaal		2223	1983	-240	

Typering*	Nodig	Beschikbaar	Tekort	Dekkingsbron
P	240	120	-120	Bijdrage gemeente Breda
P	300	300	0	provinciale opdracht
R	160	0	-160	verkenning nieuwe wetgeving
P	120	0	-120	verkenning nieuwe wetgeving
R	80	0	-80	Communicatiebudget
P				
R	80	80	0	collectieve taken
R				PM Opleidingsplan
P	120	120	0	separate opdracht
P	0	0	0	op aanvraag, volledig vergoed
P				0
P	150	150	0	provinciale opdracht
P				
P				
I	80	80	0	ICT
P	120	80	-40	ICT
P	80	80	0	opdracht 3OD's
P	60	60	0	ICT
R	80	80	0	Huis op Orde
	1590	1070	-520	

*) Binnen het Programma Omgevingswet zijn drie typen werk te onderscheiden:
 P: Project: projectmatig werken, duidelijk afgebakend en eenmalig eindresultaat.
 I: Improvisatie: nieuwe materie onder onbekende omstandigheden, uitkomst vooraf niet geheel af te bakken.
 R: Routine: resultaat onder gelijkblijvende omstandigheden en met gelijkblijvende middelen.

Bijlage 2 Planning

Onderdeel	2017												2018											
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Netwerk - samenvatting																								
Pilots Omgevingsvisie, Omgevingsplan en verkenning	1. Pilot Omgevingsplan Breda Zuidwest												2. Pilot Omgevingsplan De Krokten RO/Milieu											
	3 en 4. Living Lab projectdefinitie												3 en 4. Living Lab - pilots Molenschot en Belcrum											
													5. Pilot Omgevingsplan Geertruidenberg											
													6. Pilot Omgevingsvisie Waalwijk											
													7. nieuwe tender pilots I											
													8. nieuwe tender pilots II											
Werkgroep provinciale werkprocessen																								
Bezoek bijeenkomsten ADSMO																								
Netwerkbijeenkomsten gemeenten (2)																								
Vormgeving en communicatie																								
Samenwerkingsverband ministerie I&M																								
Cultuur - kennis																								
Programma's																								
Interne opleiding																								
Verantwoorde Vergunningen																								
Consultaties																								
Studie 'Inrichtingen'																								
Productontwikkeling en u vraag provincie																								
Externe veiligheid																								
Proces - systeem																								
Deelname kennistraject UIVO																								
Pilot ICT De Krokten, Breda																								
Bedrijfsvoering																								
Verkenning systemen																								
Verkenning Equaliti/gemeenten																								
Koppeling Bestuut VTH																								

Bijlage 3 Inzet collega's

1 Programmteam

Het programmteam overlegt tweewekelijks en draagt zorg voor de afstemming, werkverdeling en informatiedeling binnen de organisatie. Diantha van Wijngaard-ten Raa is opdrachtgever vanuit de directie, Piet de Nijs opdrachtnemer vanuit de organisatie.

Collega programmteam	Subdoel
Jacky Priester	Netwerk – aansluiting
Gertie van de Coevering-Van Herpen	Kennis – cultuur
Guido Siemons	Proces – systeem

2 Projecten

Inhoudelijk worden voor diverse thema's collega's betrokken. Deze grotere groep komt eens in de twee maanden bij elkaar. Uiteraard wordt de rest van de organisatie ook betrokken, waar nodig opgeleid en geïnformeerd.

Onderwerp	Collega	Project
BRZO	Rob Velden	
Toezicht en handhaving	Sven de Groot	
Beleid	Pieter Schalk	
Consultaties	Marieke van Ginhoven	Project verantwoorde vergunningen
Communicatie	Giel Kamp	
Buitengebied en agrarisch	Susan van de Riet	Living Lab – pilot Molenschot
Vergunningen	San Adelaar	Project verantwoorde vergunningen
Milieu en RO	Roel Peters	Living Lab -Pilot Belcrum
Externe Veiligheid	Lilian Weeda	Afstemming Veiligheidsregio en GGD
Bodem en water	Raymond Sonneveldt	Verkenning aanvullingswet bodem
Omgevingswet	Jos Zanders	Project verantwoorde vergunningen
GIS	Niels de Haan	Pilot De Krogten
Toezicht	Sabina de Winter	
Handhaving	Melanie Brinkman	
Opleidingen	Ursula Nuijten	
BOR/takenpakket	Henk Jan Perebolte	

3 Consultaties

Bij consultaties worden collega's ingezet vanuit een specifieke expertise of achtergrond. In onderstaand overzicht zijn de specifieke collega's opgenomen.

Thema	Collega
Geluid	Willem-Jan van Empel
(Zwem)water	Jan-Willem van Zon
Bouwen	Bouwteam
Ammoniak & Geur	Theo Visser
Natuur	Paul Verreijt
Mer	Wilfried Michels